

УДК 658
JEL Code M10

С.О. КУЧЕРКОВА

(Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь, Україна)

Використання інформаційних технологій для просування малого бізнесу: зарубіжний досвід

Метою статті є аналіз міжнародного досвіду використання інформаційно-комунікаційних технологій в малому бізнесі на прикладі Ізраїлю задля впровадження останнього в діяльність малих підприємств вітчизняної агросфери. Розкрито важливість інформаційних технологій й інформаційного забезпечення діяльності підприємства, особливо, коли сучасний світовий розвиток характеризується процесами глобалізації економіки, інформаційними змінами, посиленням конкуренції, а також всесвітньої мережі Інтернет. На прикладі Ізраїлю показано, як функціонує малий бізнес, починаючи з розробки мети, стратегії, вибору продукту, аналізу конкурентів і розрахунку точки беззбитковості. Здійснено порівняльний аналіз між ізраїльськими доходами і вітчизняними, які податки і соціальні внески сплачуються. Рекомендовано нашій країні використовувати прогресивну шкалу ПДФО і ЄСВ. Запропоновано вітчизняному малому бізнесу створювати власні Інтернет магазини і детально описано, який набір Інтернет інструментів при цьому можна використовувати. Це дасть можливість малому бізнесу просувати свій продукт при мінімальних витратах, розширити круг своїх клієнтів, а отже і збільшити прибутковість своєї діяльності.

Ключові слова: інформаційні технології, інтернет, малий бізнес, оподаткування, бухгалтерський облік, досвід Ізраїлю.

С.А. КУЧЕРКОВА

(Таврический государственный агротехнологический университет, г. Мелитополь, Украина)

Использование информационных технологий для продвижения малого бизнеса: зарубежный опыт

Целью статьи является описание международного опыта использования информационно-коммуникационных технологий в малом бизнесе на примере Израиля, для того, чтобы рекомендовать отечественным производителям перенимать такой опыт в продвижении своей продукции. Раскрыто важность информационных технологий и информационного обеспечения деятельности предприятия, особенно, когда современное мировое развитие характеризуется процессами глобализации экономики, информационными изменениями, усилением конкуренции, а также мировая сеть Интернет. На примере Израиля показано, как функционирует малый бизнес, начиная с разработки целей, стратегии, выбора продукта, анализа конкурентов и расчета точки безубыточности. Сделано сравнительный анализ между израильскими доходами и отечественными, какие налоги и социальные взносы платятся. Рекомендовано нашей стране использовать прогрессивную шкалу НДФЛ и ЕСВ. Предложено отечественному малому бизнесу создавать собственные Интернет магазины и детально описано, какой набор Интернет инструментов при этом можно использовать. Это даст возможность малому бизнесу продвигать свой продукт при минимальных затратах, расширить круг своих клиентов, а значит увеличить прибыльность своей деятельности.

Ключевые слова: информационные технологии, интернет, малый бизнес, налогообложение, бухгалтерский учет, опыт Израиля.

Using Information Technologies for the Promotion of Small Business: Foreign Experience

The aim of the article is an analysis of international experience of using information and communication technologies in small business on the example of Israel to implement the latter in the activities of small enterprises of national agricultural sphere. The importance of information technologies and informational support of enterprise activity is revealed, especially when the modern world development is characterized by economics globalization processes, informational changes, increased competition and World Wide Web. It is showed on the example of Israel how a small business functions, beginning with development of aim, strategy, product selection, analysis of competitors and calculation of breakeven point. A comparative analysis between Israeli and national income has been performed, which taxes and social contributions payable. It is recommended to our country to use progressive scale of personal income tax and single social contribution. It is suggested to domestic small business to create own Web stores and it is described in detail, which set of Web tools can be used for this aim. This will allow small business to promote its products at minimal expenses and to expand a circle of its clients and therefore to increase profitability of its activity.

Keywords: information technologies, Internet, small business, taxation, accounting, experience of Israel.

Постановка проблеми. Подолання кризових явищ та переведення економіки України на інноваційну модель розвитку неможливе без формування відповідного інформаційного забезпечення. Це стосується всіх галузей економіки, зокрема і аграрного сектора. Як свідчить практика сьогодення, інформаційне забезпечення суб'єктів господарювання в аграрному секторі залишається вкрай низьким. Відтак відкритим залишається питання, якою повинна бути схема взаємовідносин між суб'єктами господарювання та структурами, які займаються поширенням і наданням необхідної інформації – адміністративної, законодавчої, консультаційної, освітньої тощо [6, с. 3]. Яку б схему не запропонувала наука і практика, невід'ємним елементом таких взаємовідносин є впровадження і використання нових інформаційних технологій, які забезпечують підвищення продуктивності управлінської праці, рівня продажу товарів і послуг, розширення каналів збуту, а звідси і збільшення прибутковості підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема інформаційного забезпечення, підтримки розвитку малого бізнесу широко розкрита в публікаціях українських та закордонних дослідників. Серед вітчизняних науковців варто відмітити П.Т. Саблука [6], М.Я. Дем'яненка, В.М. Жука, С.Ф. Голова, Н.М. Малюгу, О.М. Петрука [5], В.П. Синчака [7]. Науковці торкаються різних аспектів піднятого питання: теоретико-методичного, організаційного, технологічного, фінансового. Однак, недостатньо уваги приділяється визначенню можливостей інформаційних технологій, а саме ефективних інструментів Інтернету, які дозволяють малому бізнесу конкурувати з великими підприємствами.

Метою статті є аналіз міжнародного досвіду використання інформаційно-комунікаційних технологій в малому бізнесі на прикладі Ізраїлю задля

впровадження останнього в діяльність малих підприємств вітчизняної агросфери.

Вклад основних результатів дослідження. Сьогодні процес ефективного управління підприємством в глобалізованій економіці все більше ґрунтується, поряд з належним управлінням, на застосуванні передових інформаційних технологій, і зокрема інструментів мережі Інтернет. В XXI столітті інформаційний продукт став особливим товаром, цінність якого продовжує зростати. Відтак можна говорити про інформаційне суспільство – суспільство, яке характеризується: високим рівнем комп'ютеризації, великим обсягом інформації, яка передається переважно електронними каналами зв'язку, дематеріалізацією об'єктів економічного обміну. Економіка такого суспільства визначається активним використанням інформаційних технологій [2, с. 95].

В минулому році за підтримки Канадського проекту «Український проект бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP)» автор прийняв участь у Міжнародній програмі «Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для просування малого бізнесу» за програмою MASHAV, яка проходила в Ізраїлі.

MASHAV – це Ізраїльське агентство міжнародного співробітництва в галузі розвитку, метою якого є надання країнам, що розвиваються кращих досягнень Ізраїлю в області розробок і планування. Держава Ізраїль як повноправний член міжнародної спільноти вносить свій вклад у боротьбу з бідністю та забезпечення сталого розвитку. MASHAV як представник Держави Ізраїль та її громадян концентрує свої зусилля на нарощуванні потенціалу та поширенні успішного ізраїльського досвіду, прагне допомогти урядам, громадам і жителям різних країн покращити рівень життя. Агентство, головним чином, займається тими сферами діяльності, в яких Ізраїль досяг особливих успіхів, зокрема, це сільське господарство і розвиток

сільських територій, управління водними ресурсами, підприємницька діяльність та інновації, медицина і охорона здоров'я, освіта.

Метою навчальної Міжнародної програми «Використання інформаційно-комунікаційних технологій для просування малого бізнесу» є сприяння забезпеченню гендерної рівності та сталого розвитку шляхом вивчення можливості використання ІКТ в створенні малого бізнесу в якості джерела отримання доходів і зайнятості, створення потенціалу, а також надання підтримки, методичних вказівок та управлінських інструментів по використанню ІКТ в малому бізнесі.

Міжнародний курс тривав з 14 листопада по 1 грудня 2016 року. Окрім України в цій програмі взяли участь представники ще 7 країн: Вірменії, Білорусі, Грузії, Казахстану, Киргизстану, Таджикистану, Узбекистану. Невід'ємною частиною курсу був обмін досвідом між учасниками, які презентували свої доповіді.

На розгляд учасників були запропоновані різні моделі систем підтримки малого і середнього бізнесу, а також представлена практика соціального підприємництва, вивчалися і обговорювалися різні аспекти планування, розвитку та управління малими підприємствами й використання ІКТ.

В межах курсу розглядалися наступні теми:

- мета сталого розвитку і його вплив на малий бізнес;
- аналіз ролі ІКТ та соціальних мереж в управлінні малим бізнесом;
- дигіталізація бізнесу: планування і стратегія створення бізнесу, цифровий маркетинг (пошукова оптимізація SEO);
- співпраця як інструмент удосконалення бізнесу;
- безоплатні ресурси Інтернету для малого і середнього бізнесу;
- маркетинг для малого бізнесу;
- ціноутворення і бюджетування малого бізнесу;
- формування попиту на товари й послуги он-лайн;
- Інтернет-інструменти для малого і середнього бізнесу;
- використання соціальних мереж для розвитку бізнесу і маркетингу;
- бізнес-психологія як інструмент розвитку й успіху в бізнесі.

Для учасників курсу були організовані навчальні візити в організації підтримки малих підприємств і зустріч безпосередньо з підприємцями.

Викладачами на цьому курсі були всі практикуючі бізнесмени у яких є власна справа по тій чи іншій діяльності, що безпосередньо викладалася.

Перш за все, акцент був зроблений на те, що при відкритті власного бізнесу в Ізраїлі спочатку проводять детальний аналіз ринку, визначаються із запитом споживачів, описують портрет клієнта, аналізують конкурентів, обов'язково розраховують точку безбитковості.

За результатами досліджень, перед ізраїльськими підприємцями, які виявили бажання відкрити власний бізнес, найчастіше виникали наступні питання: 27 % – пошук клієнтів; 19 % – боязнь конкуренції; 11 % –

фінансові проблеми; 10 % – висока собівартість робочої сили; 8 % – бюрократія відкриття бізнесу.

В Ізраїлі найбільш розвиненим є малий бізнес. Зокрема, 50,4 % бізнесу працює без найнятих робітників; 35,2 % підприємств наймають від 1 до 4 робітників; 10,9 % – від 5 до 19 робітників; 3 % – від 20 до 100 робітників; 0,5 % – більше 100 робітників.

Існує 3 основних види реєстрації бізнесу в Ізраїлі: приватні підприємці і підприємства (есек патур і есек мурше) та товариства з обмеженою відповідальністю (хевра баам).

Підприємство з оборотом більш 99,006 шекелей (в 2016 р.) зобов'язане зареєструватися як есек мурше, що передбачає сплату ПДВ. Розмір мінімального доходу, при перевищенні якого кожен зобов'язаний зареєструватися як есек мурше, щорічно встановлюється Податковими органами Ізраїлю.

Засновником есек мурше може бути як приватна особа, так і підприємство. Такий бізнес повинен подавати звіт з ПДВ раз на місяць або раз в 2 місяці, а також річний звіт про діяльність. Всю відповідальність по зобов'язанням есек мурше несе засновник власним майном.

Есек патур (приватний підприємець) – це суб'єкт господарювання з річним оборотом менше 99,006 шекелей (в 2016 р.), який не є платником ПДВ. Всі інші характеристики даного суб'єкта господарювання аналогічні есек мурше.

Згідно законодавства існує ряд професій, які незважаючи на річний дохід, не можуть бути зареєстровані як приватні підприємці (есек патур): лікарі, бухгалтери, аудитори, адвокати, ріелтори та інші. Такий підхід нагадує вітчизняних платників єдиного податку і тих, хто займається незалежною професійною діяльністю.

Товариства з обмеженою відповідальністю (хевра баам) зобов'язані подавати річну звітність в податкові органи, звітуватися з ПДВ раз на місяць або два. Відмінність ТзОВ від приватного підприємця в тому, що власник акцій не несе особистої відповідальності власним майном за зобов'язаннями компанії перед постачальниками, робітниками, клієнтами.

Однією з інформаційних систем є система обліку, яка виявляє і відображає факти господарської діяльності підприємства та узагальнює показники його економічної діяльності, котрі використовують у своїй роботі керівники структурних підрозділів і власники підприємства у процесі ефективного управління. Глобалізація економіки призвела до відповідної модифікації стратегічного, фінансового і управлінського обліку як з погляду зміни вартості обробки інформації, підвищення технічних можливостей обліку, створення спеціалізованих комп'ютерних програм з обліку під різні галузі господарювання, так і з позицій трансформації методології обліку, взаємозв'язку між різними його видами [4, с.79].

Сьогодні адаптація господарюючих суб'єктів до змін зовнішнього середовища відбувається через використання комп'ютерів та глобальних мереж, формування стратегічного обліку і організація мережевого фінансового і управлінського обліку.

В Ізраїлі суб'єкти малого бізнесу, як і більшість підприємств ведуть бухгалтерський облік за простою формою. Акцент ставиться на те, щоб правдиво, достовірно надати звітну інформацію контролюючим органам. Більшість підприємців не мають бухгалтерів у своєму штаті, а користуються їх послугами в разі необхідності.

Щодо податкового навантаження на малий бізнес в Ізраїлі, то кожний приватний підприємець і

найманий робітник зобов'язані сплачувати ПДФО (мас ахнаса). Для розрахунку ПДФО використовуються пільгові одиниці (некудот зикуй). Величина однієї пільгової одиниці щорічно переглядається. З 01.01.2016 р. вона становить 216 шекелей на місяць або 2592 шекелей на рік. Громадянин Ізраїлю має право на 2,25 пільгових одиниці. В таблиці 1 наведено розмір ПДФО, який утримується з доходів громадян Ізраїлю.

Таблиця 1

Розмір ПДФО в Ізраїлі

Щомісячний розмір доходу, шекелі	Річний розмір доходу, шекелі	Розмір ПДФО, %
До 5220	До 62640	10
Від 5221 до 8920	Від 62641 до 107040	14
Від 8921 до 13860	Від 107041 до 166320	21
Від 13861 до 19800	Від 166321 до 237600	31
Від 19801 до 41410	Від 237601 до 496920	34
З кожного наступного шекеля	З кожного наступного шекеля	48

Джерело: <https://taxes.gov.il/Pages/HomePage.aspx>

Як бачимо, в Ізраїлі реалізовано диференційований підхід до розміру доходів і ПДФО. Раніше так було і в Україні – прогресивна шкала і пільгові одиниці (тобто податкова соціальна пільга, ПСП).

В Україні ставка ПДФО на такі види доходів становить 18 %. Мінімальний розмір заробітної плати з 01.01.2017 р. складає 3200 грн. Величина ПСП залежить від розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня звітного року, і застосовується протягом звітного року. У 2017 році застосовуються такі розміри з розрахунку на місяць: 800 грн. – загальна ПСП; 1200 грн. – підвищена ПСП; 1600 грн. – максимальна ПСП.

Однак, працівники, які отримують зарплату в розмірі мінімальної заробітної плати (3200 грн.), не можуть скористатися ПСП, оскільки граничний розмір доходу, що дає права на ПСП, значно менше від встановленої мінімальної заробітної плати [1].

Страхові внески в Ізраїлі сплачуються до Відомства національного страхування. Розмір внесків залежить від середньої заробітної плати, в 2016 р. – 5678 шекелей (табл. 2-4).

Особи, які не працюють і не мають доходів сплачують страхові внески у сумі 168 шекелей (2016 р.). Особи, які не працюють, але мають доходи, сплачують внески у розмірах, наведених в табл. 3.

Таблиця 2

Розмір страхових внесків для підприємців Ізраїлю в 2016 році

	З частини доходів, що складають до 60 % від середньої заробітної плати 5678 шекелей, %	З частини доходів, що складають більше 60 % від середньої заробітної плати до максимального рівня доходів з яких утримуються внески 43240 шекелей, %
Внески до Відомства національного страхування	6,72	11,23
Внески на страхування здоров'я	3,10	5,00
Разом	9,82	16,23

Джерело: <https://www.btl.gov.il/Pages/default.aspx>

Таблиця 3

Розмір страхових внесків для осіб, які не працюють, але мають доходи в Ізраїлі, 2016 рік

	З частини доходів, що складають до 60% від середньої заробітної плати 5678 шекелей, %	З частини доходів, що складають більше 60% від середньої заробітної плати до максимального рівня доходів з яких утримуються внески 43240 шекелей, %
Внески до Відомства національного страхування	4,61	7,00
Внески на страхування здоров'я	5,00	5,00
Разом	9,61	12,00

Джерело: <https://www.btl.gov.il/Pages/default.aspx>

Розмір страхових внесків для найманих робітників в Ізраїлі, 2016 рік

	За найманих робітників, які є жителями Ізраїлю, у віці від 18 років до віку виходу на пенсію з частини заробітної плати до 60% від середньої заробітної плати, %		
	Роботодавець	Робітник	Разом
Внески до Відомства національного страхування	3,45	0,40	3,85
Внески на страхування здоров'я	-	3,10	3,10
Разом	3,45	3,50	6,95
	За найманих робітників, які є жителями Ізраїлю, у віці від 18 років до віку виходу на пенсію з частини заробітної плати більше 60% від середньої заробітної плати до максимального рівня доходів з яких утримуються внески, %		
	Роботодавець	Робітник	Разом
Внески до Відомства національного страхування	7,25	7,00	14,25
Внески на страхування здоров'я	-	5,00	5,00
Разом	7,25	12,00	19,25

Джерело: <https://www.btl.gov.il/Pages/default.aspx>

Таким чином, розміри страхових внесків також диференційовані: чим більший дохід, тим більший розмір страхових внесків. У підприємців найбільша ставка становить 16,23 %, роботодавці за своїх робітників сплачують максимум 7,25 %, робітник із своєї заробітної плати сплачує щонайбільше 12 %, а ті, хто взагалі не мають доходів сплачують лише 168 шекелей.

В Україні внесок на страхування здоров'я замінює собою єдиний соціальний внесок (ЄСВ), який складає 22 %. З 2016 року ЄСВ не утримується із заробітної плати робітників. Ставка цього внеску єдина для всіх, що, вважаємо, негативно впливає на економіку держави і надходження коштів до Пенсійного фонду та інших фондів соціального страхування. З 2017 року мінімальний страховий внесок становить 704 грн. на місяць для всіх категорій платників [1]. Зокрема, платники єдиного податку, фізичні особи підприємці на загальній системі оподаткування і ті, хто займаються незалежною професійною діяльністю повинні сплачувати ЄСВ у розмірі 704 грн. на місяць незалежно від того отримали вони дохід (прибуток) в цьому періоді чи ні. Тільки платникам єдиного податку 1 групи цю суму зменшили на 50 % – 352 грн., але при цьому страховий стаж буде розраховуватись пропорційно до суми. Вже з початку 2017 року дуже багато підприємців закрили свою справу.

Мабуть, і ті, хто сплачували добровільно ЄСВ (добровільне пенсійне страхування), зараз подумують, чи потрібно взагалі платити ці 704 грн., коли невідомо, як вони будуть в майбутньому отримувати пенсію, адже це не мала сума. В Ізраїлі, як зазначалось, ті хто не мають доходів платять 168 шекелей, це близько 3 % від середньої заробітної плати – 5678 шекелей, в Україні аналогічний показник складає 22 % від 3200 грн. При цьому особи, які не працюють, але отримують доходи не сплачують ЄСВ, а сплачують ПДФО і військовий збір.

Відтак, на наш погляд, вітчизняним законодавцям слід звернути увагу на досвід Ізраїлю, тим паче, що у нас вже була прогресивна шкала розміру ПДФО.

Повертаючись до ролі ІКТ в управлінні, зазначимо, що основними Інтернет-інструментами в цьому процесі є Веб-сайт, система документообігу, система роботи з клієнтами, інструменти планування, аналіз ефективності. Наразі найбільш популярними сервісами зі створення власного веб-сайту є Shopify і Wordpress. За короткий час за допомогою їхніх шаблонів без залучення веб-розробників можна побудувати готовий повнофункціональний сайт для представлення власного бізнесу в Інтернеті.

Одним із найбільш популярних інструментів організації документообігу є сервіс Google Docs, який містить повний набір засобів для офісу: документи, корпоративний календар, запитання і форми, пошта з чатом та голосом, відеоконференція. Для роботи з клієнтами можна скористатись інструментами інтернет-сервісу Slack.

Основними підходами до планування в Ізраїлі є Scrum – мікроцикли, Kanban – планування через стікери. При плануванні використовуються програмні засоби Microsoft Project, Trello, JIRA і Excel.

Для аналізу конкурентів, ефективності діяльності використовується інтернет-сервіс Google Analytics, який є безоплатним, легко налаштовується і дає повний аналіз веб-сайту.

Сьогодні торгівля, суб'єктом якої виступає малий бізнес, все більше здійснюється в мережі Інтернет. Функціонують як універсальні торговельні платформи (E-bay, Amazon, Aliexpress), так і особисті сайти суб'єктів господарювання, що дозволяє підвищити оборот товарів при мінімізації витрат на їх рекламу і розміщення.

Варто зазначити, що учасники навчальної Міжнародної програми «Використання інформаційно-комунікаційних технологій для просування малого бізнесу» вчився створювати інтернет-магазин на платформі www.etsy.com. На цій

платформі Ізраїль посідає перше місце по кількості продажів – близько 1 млрд. дол. на рік, мільйон передплатників на місяць.

Невід’ємним елементом ведення власного бізнесу з використанням інформаційних технологій є застосування багатофункціонального сервісу для аналізу інтернет-сайтів – Google Analytics і засобів Пошукової оптимізації сайту (англ. Search Engine Optimization, SEO).

За допомогою Google Analytics можна проаналізувати відвідуваність веб-сторінки магазину, популярність товарів, виявити набір ключових фраз, оцінити статистику переглядів, лайків і придбань.

Не менш популярним в просуванні малого бізнесу є використання соціальних мереж Facebook, В Контакте, Однокласники, програмного забезпечення інтернет-телефонії – Viber, WhatsApp, а також відеохостингу YouTube.

По закінченню навчальної програми в Ізраїлі учасники повинні були представити фінальний проект, розроблений з використанням набутих знань. Представниками української групи було подано на розгляд проект на тему «Центр розвитку бізнесу: майстерня бізнесу». Проект містить детальний опис клієнта (його портрет), маркетингові пропозиції (що пропонується і чому). За допомогою спеціальних інтернет-інструментів (Similarweb.com, Semrush.com) було проаналізовано потенційних конкурентів, їх трафік і канали залучення клієнтів. В процесі створення проекту оцінено переваги і недоліки джерел залучення інвестицій, здійснено вибір оптимальної форми організації бухгалтерського обліку, а також проведено поштову розсилку.

Підсумковим етапом навчальної програми стало проведення круглого столу «Інформаційні та комунікаційні технології і жіноче підприємництво в країнах СНД: досягнення і проблеми» під керівництвом.

З метою посилення інформаційної комунікації задля підтримки розвитку малого бізнесу у вітчизняній аграрній сфері в Таврійському державному агротехнологічному університеті за підтримки Канадського проекту «Український проект бізнес-розвитку плодоовочівництва (UHBDP)» було створено пілотний проект: Бізнес-школа «Як організувати власний бізнес» для студентів. В проекті окремими темами було представлено особливості обліку, оподаткування і складання звітності та використання інформаційних комп’ютерних технологій в підприємницькій діяльності. Автор цієї публікації долучився до розвитку даного проекту через донесення до слухачів досвіду Ізраїлю задля його апробації в українській практиці господарювання. Перспективним напрямком розвитку проекту є залучення більшого кола слухачів, зокрема підприємців-практиків та всіх зацікавлених осіб.

Сьогодні ефективність системи розповсюдження знань і інформації в цілому, враховуючи швидкість змін у середовищі, оцінюється, перш за все, тим, в якій мірі вдається скоротити часовий розрив між

розповсюдженням і впровадженням інновацій. Основним прийомом посилення інформаційної комунікації, на нашу думку, є передача знань через навчання і підвищення кваліфікації. Перспективним в цьому напрямі є також розвиток систем дистанційного навчання і консультування, створення консалтингових фірм.

Висновки. Отже, на прикладі Ізраїлю показано, як функціонує малий бізнес, починаючи з розробки мети, стратегії, вибору продукту, аналізу конкурентів та розрахунку точки безбитковості. Практика оподаткування доходів в Ізраїлі засвідчує доцільність і необхідність впровадження в Україні прогресивної шкали ПДФО та ЄСВ.

У будь-якій країні основу діяльності малого бізнесу становлять торговельні операції. З метою підвищення ефективності розвитку вітчизняного малого бізнесу в умовах росту конкуренції доцільно нарощувати використання інформаційних технологій в підприємницькій діяльності. Зокрема, перспективним напрямком є розвиток інтернет-торгівлі з використанням спеціалізованих платформ та створенням власних інтернет-магазинів. Комунікативність відносин продавців і покупців можна суттєво підвищити за рахунок використання соціальних мереж та засобів інтернет-телефонії.

Впровадження інформаційних технологій в усі сфери підприємницької діяльності сприятиме більш швидкій адаптації вітчизняного малого бізнесу до сучасного ринкового середовища, а також підтриманню його конкурентоздатності в умовах інноваційного розвитку світової економіки.

4 Список використаних джерел

1. Держбюджет на 2017 рік: що нового? [Текст] // Баланс-агро. – 2017. – № 2-3. – С. 3-5.
2. Звоник, А. А. Роль государства в становлении информационного общества [Текст] / А. А. Звоник // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Економічна серія. – 2002. – № 564. – С. 95-100.
3. Куцик, П. О. Концептуальні підходи до розгляду інформаційних систем обліку в корпоративному управлінні [Текст] / П. О. Куцик // Облік і фінанси. – 2013. – № 4(62). – С. 52-59.
4. Павлюковець, М. П. Концептуальні засади організації мережевого бухгалтерського обліку на підприємствах аграрного сектору економіки [Текст] / М. П. Павлюковець // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 1. – С. 79-84.
5. Петрук, О. М. Нова парадигма бухгалтерського обліку [Текст] / О. М. Петрук // Полтава: Регіональні перспективи: Науково-практичний журнал. – 2003. – № 1(26). – С. 70-72.
6. Саблук, П. Т. Проблеми організаційного і інформаційного забезпечення управління агропромисловим виробництвом [Текст] / П. Т. Саблук // Інформаційні ресурси та їх використання в агропромисловому виробництві: Зб. наукових праць. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – № 4. – С. 3-8.

7. Синчак, В. П. Формування спрощеної системи оподаткування в контексті державної підтримки малого бізнесу та стимулювання зайнятості населення [Текст] / В. П. Синчак // Облік і фінанси. – 2012. – № 4(58). – С. 50-58.

4 References

1. Derzhbjudzhet na 2017 rik: shho novogho? [State Budget for 2017: What's New?]. (2017). *Balans-aghro*, No. 2-3, 3-5.

2. Zvonyk, A. (2002). Rol hosudarstva v stanovlenii informatsyonnoho obshchestva [The role of the state in the development of the information society]. *Visnyk Kharkivskogho nacional'nogho universytetu im. V.N. Karazina. Ekonomichna serija*, No. 564, 95-100.

3. Kutsyk, P. O. (2013). Kontseptualni pidkhody do rozghliadu informatsiinykh system obliku v korporatyvnomu upravlinni [Conceptual approaches to review of corporate governance information accounting systems]. *Oblik i finansy*, No. 4(62), 52-59.

4. Pavljukovets, M. P. (2009). Konceptualjni zasady orghanizaciji merezhevogho bukhghalters'kogho obliku

na pidprijemstvakh aghrarnogho sektoru ekonomiky [Conceptual basis of the organization of the network accounting on the agrarian sector of the economy]. *Oblik i finansy APK*, No. 1) 79-84.

5. Petruk, O. M. (2003). Nova paradyghma bukhghalters'kogho obliku [The new paradigm of accounting]. *Poltava: Reghionaljni perspektyvy. Naukovo-praktychnyj zhurnal*, No. 1(26), 70-72.

6. Sabluk, P. T. (2005). Problemy orghanizacijnogho i informacijnogho zabezpechennja upravlinnja aghropromyslovym vyrobnyctvom [Problems of organizational and information support of agricultural production]. In *Informacijni resursy ta jikh vykorystannja v aghropromyslovomu vyrobnyctvi* (pp. 3-8). Kyiv: NNC IAE.

7. Synchak, V. P. (2012). Formuvannya sproshchenoyi systemy opodatkuвання v konteksti derzhavnoyi pidtrymky maloho biznesu ta stymulyuvannya zaynyatosti naseleńnyia [Development of Simplified Tax System in the Context of Small Business State Support and Stimulation of Employment]. *Oblik i finansy*, No. 4(58), 50-58.